

ANTWOORDEN VAN DE EUROPESE COMMISSIE

OP HET SPECIAAL VERSLAG VAN DE
EUROPESE REKENKAMER

De maatregelen om de deelname aan Horizon 2020 te verbreden waren goed ontworpen, maar duurzame verandering zal grotendeels afhangen van de inspanningen van de nationale autoriteiten

Inhoud

SAMENVATTING (paragrafen I-X).....	2
INLEIDING (paragrafen 1-11).....	3
REIKWIJDTE EN AANPAK VAN DE CONTROLE (paragrafen 12-16).....	4
OPMERKINGEN (paragrafen 17-86).....	4
CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN (paragrafen 87-99).....	9
Aanbeveling 1 — Versterk de gebruikmaking van de PSF.....	9
Aanbeveling 2 — Streef naar een evenwichtiger deelname van verbredingslanden aan verbredingsmaatregelen.....	10
Aanbeveling 3 — Bevorder de tijdige beschikbaarheid van aanvullende financiering.....	10
Aanbeveling 4 — Vergroot de capaciteit van projectontwikkelaars om hun onderzoeksresultaten te exploiteren.....	11
Aanbeveling 5 — Versterk de monitoring van de verbredingsmaatregelen.....	11

Dit document bevat, overeenkomstig artikel 259 van het [financieel reglement](#), de antwoorden van de Europese Commissie op de door de Europese Rekenkamer in een speciaal verslag gemaakte opmerkingen. Het zal samen met het speciaal verslag worden gepubliceerd.

SAMENVATTING (paragrafen I-X)

Antwoorden van de Commissie:

I. De weg naar economische groei en concurrentievermogen loopt grotendeels gelijk met onderzoek en innovatie (O&I). Daarom heeft de Commissie via de kaderprogramma's (KP's) van de EU bijzondere aandacht besteed aan O&I, met name het huidige Horizon Europa-programma (2021-2027) en het vorige Horizon 2020-programma (2014-2020).

II. Sinds 1984 zijn negen kaderprogramma's goedgekeurd. De Commissie volgt sinds het begin de deelname van de lidstaten aan de KP's op. Zo heeft de Commissie verschillen in deelname tussen de lidstaten vastgesteld en sinds het kaderprogramma Horizon 2020 werkt zij eraan om deze verschillen aan te pakken.

Het huidige KP, Horizon Europa, zet de in het kader van Horizon 2020 gestarte inspanningen voort om de deelname van de minder presterende lidstaten op dit gebied te versterken. Als gevolg van de acties die de Commissie heeft ondernomen, de zogeheten verbredingsmaatregelen, moeten deze lidstaten hun potentieel voor succesvolle deelname aan O&I-processen versterken en netwerken en toegang tot excellentie bevorderen.

Bovendien moeten de deelnemers aan het programma in staat zijn om, in overeenstemming met de beleidsdoelstellingen van de Europese Onderzoeksruimte (EOR), hun O&I-systemen te verbeteren en te versterken. Hierdoor kan de EU in haar geheel gezamenlijke vooruitgang boeken.

III. De Commissie heeft in het kader van Horizon 2020 verscheidene acties opgezet en uitgevoerd. Het gaat om de volgende acties:

Teamvorming: ondersteunen/oprichten van kenniscentra als rolmodellen om excellentie, nieuwe investeringen en hervormingen van O&I-systemen te stimuleren.

Samenwerkingsverbanden: ontwikkelen van excellentie op het gekozen O&I-gebied, vergroten van de zichtbaarheid van de onderzoeksinstituten en universiteiten en bijscholen van het personeel daarvan.

EOR-leerstoelen: om universiteiten en onderzoeksorganisaties in de in aanmerking komende landen te helpen bij het aantrekken en behouden van hooggekwalificeerd personeel en uitmuntende wetenschappers en hun teams te helpen om baanbrekers te worden in hun vakgebied.

Europese samenwerking inzake wetenschap en technologie (Cooperation in Science & Technology, COST): grensoverschrijdend wetenschappelijk netwerk dat excellente onderzoekers en innovators helpt toegang krijgen tot de Europese en internationale netwerken.

V. Met de verbredingsmaatregelen in het kader van Horizon 2020 is de aanzet gegeven tot hervormingen en veranderingen in de nationale O&I-systemen en zijn nieuwe partnerschappen aangemoedigd, nieuwe wetenschappelijke opleidingen opgezet, netwerken uitgebreid en meer collegiaal getoetste internationale publicaties aangemoedigd.

De afgelopen jaren is de deelname van de verbredingslanden aan Horizon 2020 toegenomen. Gemiddeld vertegenwoordigde de deelname van deze landen 7,2 % van de tot dusver toegewezen totale begroting van Horizon 2020 (tegenover 5,5 % in het zevende kaderprogramma, KP7).

De Commissie zal de inspanningen op dit gebied voortzetten. Het succes van deze maatregelen hangt echter af van de bestaande systemen op nationaal of regionaal niveau.

In dit verband stelt de Horizon Europa-verordening dat de inspanningen van de Commissie “hun weerslag [vinden] in proportionele maatregelen van de lidstaten [...], die worden ondersteund met Europese, nationale en regionale financiële middelen”¹.

VI. Sinds 2015 biedt de beleidsondersteuningsfaciliteit (Policy Support Facility, PSF) de lidstaten en de met Horizon Europa geassocieerde landen praktische ondersteuning bij het ontwerpen, uitvoeren en evalueren van hervormingen die de kwaliteit van hun investeringen, beleidsmaatregelen en systemen op het gebied van O&I verhogen.

Deze faciliteit heeft aanbevelingen gedaan aan de landen die om dergelijke ondersteuning hebben verzocht. De aanbevelingen zijn belangrijke adviezen over de verbetering van de nationale O&I-systemen. De nationale regeringen zijn belast met de uitvoering ervan.

VII. De verbredingsmaatregelen die sinds Horizon 2020 van kracht zijn, zullen naar verwachting in de toekomst een aantal resultaten opleveren. Het is echter nog te vroeg om de doeltreffendheid van de uitgevoerde of nog lopende projecten te beoordelen.

VIII. De bovengenoemde verbredingsmaatregelen leveren veelbelovende resultaten op. Niettemin wordt in het verslag van de ERK gewezen op een aantal aspecten in verband met de uitvoering van deze maatregelen, waaraan de Commissie zal werken. De monitoring van de Commissie zelf heeft ook een aantal punten aan het licht gebracht waarop de uitvoering van deze maatregelen verder kan worden verbeterd.

IX. In de verordening tot vaststelling van Horizon Europa (bovengenoemde Horizon Europa-verordening, artikel 50) is een reeks regels met betrekking tot monitoring vastgesteld. De Commissie zal daarom een systeem opzetten om de uitvoering van de verbredingsmaatregelen te monitoren.

X. De Commissie aanvaardt alle aanbevelingen.

INLEIDING (paragrafen 1-11)

Gezamenlijk antwoord op de paragrafen 1 tot en met 5:

Verschillen in de O&I-prestaties van de lidstaten zijn een complexe en veelzijdige kwestie van gedeelde verantwoordelijkheid met een Europese, nationale en regionale dimensie. In Horizon 2020 is een reeks gerichte acties geïntroduceerd in het kader van de doelstelling “excellentie verspreiden en deelname verbreden”— beter bekend als de “verbreding”, waarbij 900 miljoen EUR werd toegewezen aan activiteiten als teamvorming, samenwerkingsverbanden, EOR-leerstoelen en COST, om minder goed presterende landen te helpen hun prestaties op O&I-gebied in het algemeen te verbeteren en om op termijn hun bredere deelname aan de kaderprogramma’s te vergemakkelijken.

Voor Horizon Europa zijn de medewetgevers overeengekomen om het aandeel voor dit actiegebied te verhogen tot 3,3 % van de begroting, tegenover ongeveer 1 % in Horizon 2020. Dankzij deze verhoging van de begroting zullen de geplande maatregelen meer effect hebben en beter bijdragen tot het bevorderen van excellentie in de hele EU.

¹ Verordening (EU) 2021/695 van het Europees Parlement en de Raad van 28 april 2021 tot vaststelling van Horizon Europa — het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie, tot vaststelling van de regels voor deelname en verspreiding en tot intrekking van Verordeningen (EU) nr. 1290/2013 en (EU) nr. 1291/2013, artikel 7, lid 5.

Acties voor de verbreding van de deelname en verspreiding van excellentie ondersteunen landen met een achterstand bij het opbouwen van capaciteit op O&I-gebied. Zij versterken hun potentieel om met succes deel te nemen aan transnationale O&I-processen, en bevorderen netwerkvorming en toegang tot excellentie.

Er wordt van de deelnemers aan het programma verwacht dat zij hun O&I-systemen verbeteren en versterken, zodat de EU als geheel gezamenlijk vooruitgang kan boeken, in overeenstemming met de beleidsdoelstellingen van de EOR.

In het kader van Horizon Europa hebben maatregelen zoals teamvorming, samenwerkingsverbanden, EOR-leerstoelen en initiatieven voor braincirculation en excellentie tot doel excellentie te helpen verspreiden, de O&I-managementcapaciteiten te verbeteren en een stevige basis te leggen voor samenwerking met partners in heel Europa. De Commissie verwacht dat potentiële begunstigden via een goed functionerend systeem van nationale contactpunten de kans krijgen op een voorafgaande toetsing van het voorstel. Dit zal worden aangevuld met een matchingdienst die moet helpen bij het vinden van entiteiten die zouden kunnen samenwerken. Een nieuwe bijzondere maatregel (de zogenaamde “hop-on”) zal nieuwe partners uit verbredingslanden in staat stellen zich aan te sluiten bij lopende samenwerkingsprojecten op het gebied van onderzoek en innovatie en zal samenwerkingsverbanden helpen opbouwen.

Zowel Horizon 2020 als Horizon Europa zijn op excellentie gebaseerde competitieve programma's.

REIKWIJDTE EN AANPAK VAN DE CONTROLE (paragrafen 12-16)

Geen antwoorden van de Commissie.

OPMERKINGEN (paragrafen 17-86)

Antwoorden van de Commissie:

28. Sinds 2015 biedt de PSF in het kader van Horizon 2020 de lidstaten en de met Horizon 2020 geassocieerde landen praktische ondersteuning bij het ontwerpen, uitvoeren en evalueren van hervormingen die de kwaliteit van hun investeringen, beleidsmaatregelen en systemen op O&I-gebied verhogen.

De in februari 2021 gelanceerde PSF in het kader van Horizon Europa behoudt de bovengenoemde actie en zou op verzoek van lidstaten en geassocieerde landen goede praktijken, hoogwaardige onafhankelijke expertise en begeleiding moeten verstrekken. De PSF-activiteiten worden regelmatig voorgesteld en besproken in het Comité Europese Onderzoeksruimte en Innovatie (CEOR).

32. De beleidsondersteuningsfaciliteit (PSF) is een analyse-instrument dat aanbevelingen doet. De uitvoering van deze aanbevelingen kan op verzet stuiten van relevante belanghebbenden, die wellicht terughoudend zijn ten opzichte van een wijziging van de status quo. Daarom is politiek leiderschap op nationaal niveau nodig.

De Commissie neemt nota van het door de ERK aan de orde gestelde punt en werkt hieraan. Niettemin concludeerde de Commissie in haar evaluatie van de PSF in 2019 dat het advies van onafhankelijke deskundigen en wederzijds leren beleidsmakers hielp om inzicht te krijgen in hun eigen O&I-systemen en om zich meer naar buiten te richten. Voorts erkende zij dat sommige

landen oprecht behoefte hebben aan dit soort steun en dat deze behoefte de komende jaren zal blijven bestaan.

33. De Commissie is het eens met de opmerking van de ERK en heeft de PSF-verslagen die de deskundigen na hun screening van het O&I-systeem in het betrokken land geanalyseerd, hebben verstrekt.

Het verslag wordt vervolgens uitvoerig bilateraal besproken met de betrokken lidstaat, zodat de context van de aanbevelingen en opmerkingen kan worden geschetst.

De lidstaten worden dan ook aangemoedigd gevolg te geven aan de aanbevelingen van het verslag om hun eigen O&I-systeem te verbeteren.

35. De lidstaten zijn volledig verantwoordelijk voor de uitvoering van de reeks aanbevelingen die de deskundigen in hun verslagen hebben gedaan.

Het PSF-deskundigenverslag wordt besproken met de betrokken lidstaten, zodat zij hun eigen standpunten kenbaar kunnen maken en kunnen nagaan hoe de voorgestelde aanbevelingen het best kunnen worden opgevolgd.

39. Het verslag over de evaluatie van de PSF die de Commissie in 2019 heeft uitgevoerd, verscheen vóór het ontwerp van het instrument in het kader van Horizon Europa en is gebruikt bij de voorbereiding ervan. Na de goedkeuring van de vernieuwde beleidsondersteuningsfaciliteit in het kader van Horizon Europa in februari 2021 is de uitvoering van de aanbevelingen van de PSF-evaluatie in aanmerking genomen in het proces.

41. De PSF is een instrument om de lidstaten te helpen bij hun hervormingsprocessen, maar kan worden aangevuld met andere ondersteunende acties.

GEZAMENLIJK ANTWOORD OP DE PARAGRAFEN 42 TOT EN MET 49: Sinds de vaststelling van de verbredingsmaatregelen houdt de Commissie toezicht op de voortgang van de deelname van de in aanmerking komende lidstaten.

Hoewel deze landen nog niet het verhoopte niveau van deelname hebben bereikt, worden er zekere resultaten in verband met het welslagen van deze acties verwacht. De meeste Horizon 2020-projecten lopen nog en er worden momenteel nieuwe maatregelen uitgevoerd in het kader van Horizon Europa.

Wat Horizon Europa betreft, is in artikel 7, lid 5, van de verordening het beginsel vastgelegd dat:

“Het programma assisteert verbredingslanden, met als doel hun deelname eraan te vergroten en wat betreft samenwerkingsprojecten brede geografische dekking te bevorderen, onder meer door het verspreiden van wetenschappelijke excellentie, het stimuleren van nieuwe samenwerkingsverbanden en van braincirculation, en door het toepassen van artikel 24, lid 2, en artikel 50, lid 5.

Deze inspanningen vinden hun weerslag in proportionele maatregelen van de lidstaten, onder meer door het bepalen van aantrekkelijke salarissen voor onderzoekers, die worden ondersteund met Europese, nationale en regionale financiële middelen.

Zonder dat hierdoor afbreuk wordt gedaan aan de excellentiecriteria gaat bijzondere aandacht uit naar het geografisch evenwicht, afhankelijk van de situatie in de betrokken O&I-sector, in evaluatiepanels en in organen zoals raden en deskundigengroepen.”

50. Horizon 2020 en Horizon Europa zijn competitieve programma's en er kunnen geen quota per land worden vastgesteld. Zij assisteren echter verbredingslanden om hun deelname aan deze programma's te vergroten en een brede geografische dekking te bevorderen (zie het antwoord op paragraaf 42, artikel 7, lid 5, van de verordening tot vaststelling van Horizon Europa en de regels voor deelname). Met een groeiende portefeuille van projecten, meer gediversifieerde acties en

gerichte communicatieactiviteiten, waaronder een versterkt netwerk van nationale contactpunten, wordt verwacht dat de verschillen in deelname tussen de verbredingslanden aan heel Horizon Europa verder zullen worden genivelleerd.

52. De ERK verwijst naar een aantal aspecten van de uitvoering van de verbredingsmaatregelen die voortvloeien uit haar analyse van de lopende projecten.

Deze houden voornamelijk verband met de capaciteit om een systeem op te bouwen dat de verdere ontwikkeling van onderzoek en innovatie op nationaal niveau in de verbredingslanden ondersteunt.

Het eerste strategische plan voor Horizon Europa (2021-2024) is gericht op het ondersteunen van de geografische diversiteit, het opbouwen van de nodige capaciteit om succesvolle deelname aan het O&I-proces mogelijk te maken en het bevorderen van netwerken en toegang tot excellentie.

Zodoende beoogt het werkprogramma 2023-2024 van Horizon Europa met betrekking tot “Verbreiding van de deelname aan en versterking van de Europese Onderzoeksruiimte” deze aspecten aan te pakken.

Daarom zal een portefeuille van aanvullende acties (het werkprogramma van Horizon Europa 2023-2024) die gericht zijn op het opbouwen van O&I-capaciteit in verbredingslanden — ook door middel van nationale en regionale hervormingen en investeringen op het gebied van O&I — hen in staat stellen op Europees en internationaal niveau competitief te worden.

Capaciteitsopbouw zal verder gaan dan louter wetenschappelijke capaciteiten, aangezien dit de ontwikkeling omvat van bestuurlijke en beheercapaciteiten ten behoeve van instellingen die graag de leidinggevende rol van consortia willen overnemen.

In het kader van teamvormingsacties zullen nieuwe expertisecentra worden gecreëerd of bestaande centra worden gemoderniseerd door middel van zeer nauwe en strategische samenwerking met toonaangevende instellingen in het buitenland. De impact hiervan zal worden versterkt door de ex-antevoorwaarden voor het bereiken van aanvullende investeringen (met name voor infrastructuur, gebouwen, hardware) uit de structuurfondsen of uit andere bronnen.

Voorts zullen zij laten zien hoe succesvol modern bestuur en beheer is en aldus algemene hervormingen in de nationale O&I-omgeving bevorderen.

57, TWEDE STREEPJE. Volgens het regelgevingskader 2014-2020 voor EFRO-fondsen is de einddatum om voor financiering in aanmerking te komen 31 december 2023. De afsluitingsrichtsnoeren bieden echter twee mogelijkheden in geval door EFRO-middelen gefinancierde concrete acties niet kunnen worden voltooid op de datum van indiening van de afsluitingsdocumenten (15 februari 2025):

- niet-functionerende projecten (d.w.z. projecten die fysiek nog niet zijn afgerond of nog niet volledig zijn uitgevoerd) waarvan de totale kosten meer dan 2 miljoen EUR bedragen, kunnen een jaar later (15 februari 2026) onder bepaalde voorwaarden worden afgerond, met andere financiering;
- projecten waarvan de totale kosten 5 miljoen EUR overschrijden, kunnen onder bepaalde voorwaarden naar de programmeringsperiode 2021-2027 worden overgeheveld: met name moet de concrete actie uit twee identificeerbare fasen bestaan en fase 2 moet voor financiering in aanmerking komen voor de periode 2021-2027 (d.w.z. de tweede fase moet voldoen aan alle regels van toepassing voor de periode 2021-2027 (artikel 118 van Verordening (EU) 2021/1060) en kan daarom worden gefinancierd met middelen voor de periode 2021-2027).

Antwoord op kader 3 — Voorbeeld van moeilijkheden bij een teamvormingsproject met aanvullende financiering uit het EFRO:

De beheersautoriteiten zijn verplicht de nodige zorgvuldigheid in acht te nemen bij de selectie van concrete acties voor EFRO-steun. Er ontstond vertraging door de complexiteit van de door de beheersautoriteit opgelegde procedure en de moeilijkheden die de begunstigde ondervond om de nodige documentatie te verzamelen en in te dienen.

59. In het kader van Horizon Europa heeft de Commissie regels vastgesteld voor de monitoring van en de verslaglegging over het programma (artikel 50). In dit verband zal de Commissie het beheer en de uitvoering van het programma voortdurend monitoren. Het prestatieverlagleggingssysteem zal waarborgen dat de gegevens voor het monitoren van de uitvoering en de resultaten van het programma tijdig en op doelmatige en doeltreffende wijze worden verzameld.

De Commissie zal daarom maatregelen treffen om de aspecten waarmee rekening moet worden gehouden op te nemen in de monitoring van de uitgevoerde verbredingsmaatregelen, zoals de ERK in paragraaf 61 heeft opgemerkt.

GEZAMENLIJK ANTWOORD OP DE PARAGRAFEN 60 EN 61:

Sinds april 2021 valt aanvullende financiering, naast de beoordeling vooraf, onder het monitoringproces in die zin dat de Commissie vanaf dat moment in de fase van de projectevaluatie een verslag over het gebruik van aanvullende financiering vereiste, waardoor meer nadruk wordt gelegd op de noodzaak om hierover verslag uit te brengen en transparant te zijn in het gebruik ervan.

63. Het ontwerp van de verbredingsmaatregelen is een uitdaging. Zij zijn erop gericht de onderzoeksprestaties van begunstigten op een gekozen wetenschappelijk gebied aanzienlijk te verbeteren en hun kansen op succes bij het verkrijgen van competitieve financiering te verhogen. De aanwerving van internationaal personeel is een belangrijke factor om deze doelstellingen te verwezenlijken. In dit verband eist de Commissie dat hooggekwalificeerde onderzoekers die voor de uitvoering van dit programma worden aangeworven, excellente onderzoekers en onderzoeksmanagers op het betrokken onderzoeksgebied zijn, met een bewezen staat van dienst op het gebied van doeltreffend leiderschap.

In artikel 7, lid 5, van de verordening Horizon Europa (2021-2027) is het volgende bepaald: “Deze inspanningen vinden hun weerslag in proportionele maatregelen van de lidstaten, onder meer door het bepalen van aantrekkelijke salarissen voor onderzoekers, die worden ondersteund met Europese, nationale en regionale financiële middelen.”.

64. In het kader van Horizon Europa eist de Commissie, zoals bepaald in de werkprogramma's, dat de verbredingslanden duidelijk het beoogde beloningspakket van de hooggekwalificeerde onderzoekers en de criteria op basis waarvan het beloningspeil is vastgesteld, alsook hun taken, verantwoordelijkheidsniveau en verplichtingen beschrijven.

65. In het kader van Horizon Europa (2021-2027) wordt in de werkprogramma's van de Commissie ook bijzondere aandacht besteed aan de duurzaamheid van de verbredingsacties.

In dit verband verzoekt de Commissie de aanvrager een investeringsplan voor te leggen met daarin de schriftelijke verbintenis(sen) voor aanvullende financiering van de bevoegde nationale/regionale autoriteiten of particuliere bronnen om financiële middelen (bv. middelen afkomstig van door het EFRO gefinancierde programma's of andere bronnen) vast te leggen voor de uitvoering van het toekomstige centrum, met name wat investeringen in infrastructuur en uitrusting betreft. De schriftelijke verbintenis(sen) voor aanvullende financiering van het project zal (zullen) integraal deel uitmaken van de evaluatie van het voorstel.

Het genereren van extra inkomsten uit de exploitatie van hun onderzoeksresultaten vereist een toereikende maturiteit van de instelling die profiteert van de verbredingsmiddelen.

68. De kwestie van zelfredzaamheid na de beëindiging van de EU-subsidie wordt uitvoerig besproken tijdens de vergaderingen voor de evaluatie van de projecten. Duurzaam zijn betekent overigens niet dat men buiten elk systeem blijft. Het is normaal dat de expertisecentra hun activiteiten in het kader van een universiteit of onderzoeksinstelling voortzetten. Het feit dat zelfs nu de meeste centra erin slagen competitieve financiering uit verschillende bronnen te verkrijgen, ook als de projecten nog niet zijn afgerond, betekent een goede vooruitgang wat de duurzaamheid ervan betreft.

69. Er zijn enkel excellentielabels toegekend aan Teaming2-projectvoorstellen in het kader van de eerste oproep onder Horizon 2020. Deze werden boven de kwaliteitsdrempel beoordeeld, maar niet gefinancierd vanwege het beperkte budget voor de oproep.

Het is de bedoeling dat teamvorming in het kader van Horizon Europa een van de acties is waaraan het excellentielabel zal worden toegekend.

72. De Informatiedienst voor communautair onderzoek en ontwikkeling (CORDIS) heeft een rijkelijk gevuld gestructureerd openbaar register met projectinformatie zoals factsheets over de projecten, deelnemers, verslagen, resultaten en links naar openaccesspublicaties.

De informatie wordt door de begunstigden van projecten verstrekt via het datawarehouse voor elektronische subsidies en wordt maandelijks doorgegeven aan CORDIS. Bovendien zijn alle verbredingsinstrumenten, volgens hun juridische typologie, coördinatie- en ondersteuningsacties, en niet werkelijke onderzoeks- of innovatieacties, wat betekent dat onderzoeksresultaten alleen voortvloeien uit follow-upactiviteiten, en niet noodzakelijkerwijs in projectverslagen worden gedocumenteerd.

76. Teamvormingsacties zijn opgezet om nieuwe expertisecentra te creëren of bestaande centra te moderniseren door middel van een zeer nauw strategisch partnerschap met toonaangevende instellingen uit het buitenland. Zodra de centra zijn opgericht, moeten zij fungeren als bakens met verstrekkende impact en als rolmodellen om de beste talenten aan te trekken. Voorts moeten zij laten zien hoe succesvol modern bestuur en beheer is en aldus algemene hervormingen in de nationale O&I-omgeving bevorderen.

In dit verband wordt verwacht dat de lopende acties een aanzienlijke impact zullen hebben op het niveau van de verbredingslanden.

77. De EOR-leerstoelen zijn opgezet om universiteiten of onderzoeksorganisaties van in aanmerking komende landen te ondersteunen bij het aantrekken en behouden van personele middelen van hoge kwaliteit, onder leiding van een uitmuntende onderzoeker en onderzoeksleider (de “EOR-leerstoelhouder”), en om structurele veranderingen door te voeren om duurzaam excellente prestaties te leveren.

In dit verband wordt verwacht dat de lopende acties een aanzienlijke impact zullen hebben op het niveau van de verbredingslanden.

GEZAMENLIJK ANTWOORD OP DE PARAGRAFEN 81 TOT EN MET 83:

In december 2021 publiceerde het Uitvoerend Agentschap onderzoek het “Spreading Excellence and Widening Participation Impact Report” (verslag over de impact van “Verbreden van de deelname en verspreiden van excellentie”), met enkele resultaten van Horizon 2020 en een visie op Horizon Europa.

Dit verslag biedt een aantal inzichten in de impact van de verbredingsprojecten in het kader van Horizon 2020 die voortkomen uit teamvorming, samenwerkingsverbanden en activiteiten van de EOR-leerstoelen.

Dit verslag over de impact van de verbreding omvat een reflectie op en een analyse van de economische, sociale en wetenschappelijke impact. De impactstudie wordt geïllustreerd volgens de institutionele structuur van Horizon Europa wat effecttrajecten betreft. De belangrijkste gevolgen die zijn vastgesteld voor activiteiten in verband met teamvorming, samenwerkingsverbanden en EOR-leerstoelen en die volgen uit gegevens uit enquêtes, worden in het verslag gepresenteerd, en de belangrijkste punten zijn opgenomen in de conclusies en de definitieve aanbevelingen.

De Commissie houdt rekening met de conclusies van dit verslag voor de verdere uitwerking en monitoring van het programma.

84. De Commissie werkt aan de identificatie van de beste KPI's voor verbredingsacties voor de nabije toekomst en onderzoekt meer gediversifieerde manieren om de successen van het project onder de aandacht te brengen.

Niettemin heeft de Commissie, zoals de ERK aangeeft, de begunstigden bevroegd om de voortgang van de projecten te beoordelen en conclusies te trekken over de voortgang van het programma.

86. De Commissie is voornemens in de in het werkprogramma 2023-2024 geïntroduceerde portefeuille van verbredingsacties een nieuwe maatregel in te voeren om begunstigden te helpen bij de verspreiding en exploitatie van resultaten. De follow-up na afloop van de financiering zal worden verzekerd door een systematische impactbeoordeling van de afgesloten projecten na een passende termijn.

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN (paragrafen 87-99)

Antwoorden van de Commissie:

87. Beleid op het gebied van onderzoek en innovatie kan alleen naar meer excellentie streven als iedereen vooruitgang boekt. Het O&I-systeem van de EU moet een inclusievere aanpak bevorderen: iedereen moet kunnen deelnemen en ervan kunnen profiteren. De bestaande verschillen tussen de landen die op kop lopen en de landen die achterlopen op O&I-gebied kunnen worden aangepakt door middel van O&I-investeringen en structurele beleidshervormingen.

Nauwere banden tussen onderzoek en innovatie en institutionele samenwerking om hoogwaardige kennis te produceren, zijn ook van cruciaal belang om deze verschillen te helpen overbruggen.

Bovendien zullen de landen die minder ontwikkeld zijn op het gebied van O&I in staat zijn om hun O&I-systemen te verbeteren en te versterken. Zo kan de EU als geheel gezamenlijk vooruitgang boeken door voort te bouwen op bestaande excellentie en die landen te verbinden met bredere netwerken. Daartoe moeten alle mogelijke middelen met de nodige coördinatie worden ingezet.

88. Het welslagen van de door de Commissie ondernomen acties vereist de medewerking van de nationale en regionale systemen: zij moeten met name vooruitgang boeken bij institutionele hervormingen en transformatieprocessen van het O&I-systeem, nationale investeringen in O&I-capaciteit mobiliseren en het niveau van excellentie van O&I-actoren in verbredingslanden in partnerschap met voortreffelijke Europese en internationale instellingen verhogen.

Aanbeveling 1 — Versterk de gebruikmaking van de PSF

1.A. De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

1.B. De Commissie aanvaardt de voorgestelde aanbeveling om mechanismen in te voeren (zoals PSF open) om de uitvoering te waarborgen van de aanbevelingen die zijn opgesteld in het kader van eerdere oefeningen met PSF-landen en in overeenstemming met hervormingen ingevolge het Semester en de herstel- en veerkrachtplannen.

91. Horizon Europa, als voortzetting van Horizon 2020, heeft tot doel de deelname van de begunstigden van de verbredingsmaatregelen aan het kaderprogramma te vergroten.

De Commissie neemt nota van de opmerkingen van de ERK en zal dienovereenkomstig handelen.

Aanbeveling 2 — Streef naar een evenwichtiger deelname van verbredingslanden aan verbredingsmaatregelen

De Commissie aanvaardt de aanbeveling en zal mogelijke maatregelen onderzoeken, rekening houdend met de ontwikkeling van de deelname van verbredingslanden.

94. Hoewel de Commissie voortdurend aandacht heeft besteed aan de aanvullende financiering voor de verbredingsprojecten (bij de beoordelingen vooraf), is de reikwijdte van de monitoring van de Commissie tijdens de looptijd van het project nu uitgebreid. Zo heeft de Commissie in de fase van de projectevaluatie een verslag over het gebruik van aanvullende financiering verplicht gesteld, waardoor meer nadruk wordt gelegd op de noodzaak hierover verslag uit te brengen en transparant te zijn in het gebruik ervan.

Aanbeveling 3 — Bevorder de tijdige beschikbaarheid van aanvullende financiering

De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

Artikel 73 van de verordening houdende gemeenschappelijke bepalingen voor EU-fondsen die in gedeeld beheer in de programmeringsperiode 2021-2027 worden uitgevoerd, bevat regels die van toepassing zijn op de selectie van concrete acties door de beheersautoriteiten. Lid 4 van dit artikel bevat specifieke bepalingen voor concrete acties die in het kader van Horizon Europa worden medegefinancierd of waaraan een Excellentiekeurmerk is toegekend. Deze bepalingen kunnen de selectie van dergelijke concrete acties door de beheersautoriteiten vergemakkelijken en versnellen. De Commissie werkt momenteel aan richtsnoeren voor synergieën tussen Horizon Europa en het EFRO (onder meer over het gebruik van het excellentiekeurmerk en teamvorming).

95. De maatregelen die in het kader van het vroegere Horizon 2020 zijn vastgesteld, zijn voor het merendeel nog steeds in uitvoering.

Het nieuwe kaderprogramma Horizon Europa van de Commissie zet deze inspanningen voort en houdt rekening met de lessen die zijn getrokken uit het vorige programma en de verslagen en monitoring met betrekking tot de lopende projecten.

96. Zie het antwoord van de Commissie op paragraaf 72.

Aanbeveling 4 — Vergroot de capaciteit van projectontwikkelaars om hun onderzoeksresultaten te exploiteren

4.A. De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

4.B. De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

4.C. De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

98. Zie het antwoord van de Commissie op paragraaf 59.

99. De Commissie zal een samenhangend kader van KPI's uitwerken voor de volledige portefeuille van verbredingsacties, rekening houdend met de specifieke vereisten van de afzonderlijke acties. Dit omvat een leidraad voor begunstigden voor de verplichte uitvoering ervan.

Aanbeveling 5 — Versterk de monitoring van de verbredingsmaatregelen

5.A. De Commissie aanvaardt de aanbeveling.

5.B. De Commissie aanvaardt de aanbeveling.